

Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan kokous 15.9.2020

Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan toisen toimikauden kahdeksannessa kokouksessa esiteltiin vieraslajijätetoimintamalli, SOTKA/Helmi -pienpetopyyntihankkeet, vieraslajien varhaisen havaitsemisen toimintamalli ja kansallisesti haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelma. Kokouksessa kerrottiin pian avautuvasta vieraslajien hallintasuunnitelman mukaisiin torjuntatoimiin tarkoitetusta hankehausta. Lisäksi käytiin läpi viestintäjaoston tilannekatsaus ja ajankohtaisia vieraslajiasioita. Osallistujia paikalla oli 38. Kokous pidettiin etäyhteyksien välityksellä.

Eeva-Maria Tuhkanen (Luke) kertoi **Luken Vieraslajijätetoimintamalli -hankkeesta**, jossa laaditaan toimintamalliehdotusta vieraslajijätteen vastaanotosta ja käsittelystä. Hankkeessa selvitetään vieraslajijätteen vastaanoton ja käsittelyn nykytila, pullonkaulat ja haasteet. Hankkeessa laaditaan ehdotus toimintamallista yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Mallin pohjalta laaditaan myöhemmin lopulliset ohjeistukset kunnille ja muille suurille vieraslajijätteen kanssa toimiville toimijoille.

Heidi Krüger esitteli **SOTKA/Helmi -hankkeiden pienpetopyyntejä**. Hankkeissa pyynnin kohteena ovat minkit ja supikoirat. Tehopyyntiä tehdään luonnonsuojelualueilla ja niiden ympärillä erityisesti Natura 2000 järvien alueilla, ja muilla arvokkailla alueilla mantereella ja saaristossa. Tavoitteena on koko maan kattava pyynti. Hankkeissa on mukana paljon sidosryhmiä, kuten Metsähallitus ja riistanhoitoyhdistyksiä. Metsähallituksen vastuupyytäjät saavat korvauksia, mutta rahalliset resurssit ovat rajalliset. Merkittävin osa pyynnistä tehdään vapaaehtoisvoimin. Etenkin saaristossa järjestelmällinen apu pyyntiin on otettu hyvin vastaan, sillä mökkiläisillä ja asukkailla on halu pitää yllä luonnon monimuotoisuutta.

Reima Leinonen esitteli **haitallisten vieraslajien torjuntaa koskevaa hankehakua**. Haku on auki lokakuun puolivälistä marraskuun loppuun, ja se järjestetään vuosittain. Rahoitettavassa hankkeessa torjunnan kohteena olevan lajin tulee olla joko EU:n tai kansallisella listalla, ja hankkeessa toteutettavat toimenpiteet on oltava vieraslajien torjuntaa koskevassa hallintasuunnitelmassa. Lajien poistotoimilla tulee olla mahdollisimman suuri vaikutus. Myös torjuntatoimien jatkuvuutta priorisoidaan, etenkin kasvien kohdalla.

Miia Jauni Lukesta esitteli **Varhaisen havaitsemisen toimintamallia**. EU edellyttää vieraslajien varhaisen havaitsemisen toimintajärjestelmää. Toimintamalliluonnoksessa on kuvattu Suomelle uusien EU-luetteloon kuuluvien lajien havainnon varmistaminen ja miten hoidetaan jatkotoimenpiteet, kuten

torjuntatoimet ja ilmoittaminen EU:lle. Toistaiseksi ei ole ollut varmistettuja havaintoja, mitkä vaatisivat ilmoituksen. Havainnon varmistamisen osana ovat lajikortit, tunnistusohjeet ja valokuvat. Erityisen tärkeää olisi vähentää vääriä havaintoja, joiden tarkistus on työlästä.

Johanna Niemivuo-Lahti kertoi **kansallisesti haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmasta**, joka oli lausuntokierroksella kesän aikana. EU-asetus edellyttää jäsenmailta tehokkaita toimenpiteitä haitallisten vieraslajien torjumiseksi. Suomessa kaksi aikaisemmin hyväksyttyä vieraslajien hallintasuunnitelmaa koskivat EU:n vieraslajiluettelon lajeja, ja lokakuussa hyväksyttävä kolmas hallintasuunnitelma kansallisen luettelon lajeja. Hallintasuunnitelmat tullaan myöhemmin yhdistämään yhdeksi suunnitelmaksi.

Heikki Nuorteva (Luke) antoi **tilannekatsauksen viestintäjooston toimista**. Vallitsevasta tilanteesta johtuen tapahtumia on ollut vähän, joten viestintä on painottunut internetiin ja sosiaaliseen mediaan. Uuden hallitusohjelman myötä saadut lisäresurssit ovat tulleet tarpeeseen ja viestintää on saatu keskitettyä. Keskustelussa nostettiin esiin viestiminen ns. turvallisista lajeista, joita voisi istuttaa esimerkiksi hävitettyjen kurturuusujen tilalle. Myös lisää tunnistusoppaita ja määrittymiskaavoja on toivottu.

Ajankohtaisissa vieraslajiasioissa esillä olivat vieraslajilainsäädännön tilannekatsaus, EU:n vieraslajitiedefoorumin tilannekatsaus, kansainvälisen kasvinterveysvuoden kuulumiset, EU:n biodiversiteettistrategian vieraslajeja koskevat tavoitteet ja kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen vieraslajeja koskevat tavoitteet, sekä uuden vieraslajiportaalin valmistelutilanne.